

**ANTIBIOTICAGEBRUIK
IN DE NEDERLANDSE
PLUIMVEESECTOR**

Antibioticaresistentie in de veehouderij en het effect op de mens

Antibiotica kennen we van oorsprong uit de natuur en zijn afkomstig van schimmels. De schimmels hebben zich zo gewapend tegen bacteriën, maar de bacteriën ontwikkelen vervolgens resistentie tegen die afweer om toch toe te kunnen slaan. Overal waar antibiotica voorkomen of worden gebruikt, zullen resistente bacteriën ontstaan. Hoe vaker antibiotica worden gebruikt, hoe hoger de kans op resistente bacteriën. Dit betekent dat het antibioticum geen, of minder, effect op die bacteriën heeft en we ze dus niet meer goed met dat specifieke antibioticum kunnen bestrijden. Door het gebruik van antibiotica vinden we bijvoorbeeld in ziekenhuizen, maar ook daar in de veehouderij waar antibiotica ingezet worden, meer resistente bacteriën. Het voorkomen van multiresistentie (resistentie tegen meerdere antibiotica tegelijk) bij mens en dier is de belangrijkste reden om het terugdringen van het antibioticagebruik zeer serieus op te pakken.

Niet elk antibioticum wordt voor dieren aangewend. Van de antibiotica die wel bij dieren worden gebruikt is er sprake van eerste, tweede of derde keuze. De eerste keuze antibiotica worden bij voorkeur ingezet voor een specifiek ziektebeeld en geven een geringe kans op het ontstaan of toenemen van resistentie. De tweede keuze antibiotica hebben ook een goede werkzaamheid op het ziektebeeld, maar hebben niet de voorkeur. Alleen in situaties waarin het eerste of tweede keuze antibioticum niet geschikt is, kan voor een derde keuze middel worden gekozen. Derde keuze middelen worden in de veehouderij nauwelijks gebruikt en ook voor het tweede keuze middel wordt liever niet gekozen.

In de veehouderij worden antibiotica gebruikt om de diergezondheid te herstellen. Antibiotica worden in Nederland nooit preventief gebruikt. De veehouderij draagt slechts zeer beperkt bij aan de humane resistentieproblemen. Toch wil de sector het gebruik zo ver mogelijk terugdringen.

Wat zijn antibiotica?

Antibiotica worden gebruikt om mensen of dieren die ziek zijn door een bacteriële infectie weer beter te maken. Sommige antibiotica remmen de groei van bacteriën en andere doden ze. Peniciline was het eerste antibioticum dat werd ontdekt en sindsdien zijn er veel soorten bij gekomen en worden er ook chemische stoffen met dergelijke werkingen geproduceerd. Zowel in de humane geneeskunde als in de diergeneeskunde zijn antibiotica onmisbaar om ziekten te bestrijden.

Antibiotica werken niet bij infecties die veroorzaakt worden door een virus, zoals bijvoorbeeld de griep.

Zitten er dan antibiotica in vlees?

Nee, dat is nooit het geval. Alleen als dieren ziek zijn, worden zij behandeld en kunnen ze een antibioticum krijgen. Voor elk antibioticum geldt een zogenaamde wachttijd. Dat zijn strenge regels voor de tijd die vleeskuikenhouders moeten wachten tussen het geven van antibiotica en het moment dat de dieren naar de slacht gaan. Hier wordt door zowel de overheid als het bedrijfsleven streng op gecontroleerd. De wachttijd zorgt ervoor dat op het moment van slachten er geen risico's meer zijn door de toegediende antibiotica. In kippenvlees in de winkel vindt u dan ook geen residuen van antibiotica.

Reductie van het antibioticagebruik

Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel erkennen de Nederlandse dierlijke sectoren de verantwoordelijkheid in een juist gebruik van antibiotica en hebben zij afspraken gemaakt over het terugdringen van het gebruik van antibiotica. Bij deze afspraken zijn ook de overheid en de Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde betrokken.

Het gebruik is in alle dierlijke sectoren gedaald en daarbij is de vleeskuikensector het meest succesvol. Van 2009 tot en met 2019 was het gebruik van antibiotica in de vleeskuikensector al met 75% verminderd. Voor het behandelen van zieke dieren zal altijd een bepaalde hoeveelheid antibiotica nodig blijven, maar de sector laat met deze grote reductie zien dat zij haar verantwoordelijkheid neemt en bijdraagt aan het tegengaan van antibioticaresistentie.

